

Nr 796

Av herrar **Kollberg** och **Wedén**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 126, angående organisationen av den statliga centrala rationaliseringsverksamheten, m. m.*

I propositionen uppdrages riktlinjer för en ny organisation av den statliga rationaliserings- och revisionsverksamheten. Beträffande de huvudpunkter i förslaget som har direkt betydelse för vårt yrkande i denna motion vilja vi anföra följande.

Ett nytt centralt rationaliseringsorgan föreslås inrättat med uppgift att leda och övervaka rationaliseringsarbetet inom hela statsförvaltningen, inklusive de affärsdrivande verken. Organet skulle söka effektivisera statsförvaltningen genom en planmässig översyn av myndigheternas organisation och verksamhet samt söka vägar till förenklingar och kostnadsbesparingar genom organisationsundersökningar och även på annat sätt. Departementschefen föreslår att det nya rationaliseringsverket benämnes *statskontoret*, som övertager arbetsuppgifter närmast från såväl nuvarande statskontoret som statens organisationsnämnd, vilka båda upphör.

Vidare inrättas enligt propositionen ett nytt centralt revisions- och statsbokföringsverk. Detta organ har att utöva en rent siffermässig kontroll av medelsförvaltningen, övervaka att de bestämmelser som uppställts för statsverksamhetens bedrivande efterföljes samt även pröva ändamålsenligheten av vidtagna dispositioner. Departementschefen framhåller att det nya revisionsverket har att fullfölja de uppslag som den kamerala granskningen kan ge med en sakrevisionell behandling samt att även upptaga sådana sakrevisionella uppgifter, som inte har anknytning till räkenskapsmaterialet. Departementschefen uttalar, att enligt hans mening tyngdpunkten av den egentliga sakrevisionella verksamheten bör åvila det organ som skall ombesörja den kamerala revisionen. Departementschefen föreslår att det nya revisions- och statsbokföringsverket benämnes *riksrevisionsverket*, som övertager arbetsuppgifter närmast från såväl nuvarande riksräkenskapsverket och statens sakrevision, som båda upphör.

Enligt vår mening kan erinringar riktas mot inpassningen av den egentliga sakrevisionella verksamheten i den nya organisationsplanen. Som bakgrund till vårt yrkande vill vi något närmare redogöra för statens sakrevisions nuvarande målsättning och verksamhet.

Sakrevisionens verksamhet har under en följd av år varit direkt inriktad på ändamålsenligheten av statsförvaltningen ur ekonomiska och organisatoriska synpunkter. Den har därvid i huvudsak berört ekonomiskt betydel-

sefulla verksamhetsgrenar och har såvitt vi kan bedöma uppnått goda resultat av sitt arbete. Att så blivit fallet beror på olika omständigheter.

Sakrevisionen har praktiskt taget obunden av instruktioner kunnat inrikta sig på sådana områden, som ansetts vara betydelsefulla i sammanhanget. Dess personal har under styrelsens ledning kunnat arbeta självständigt och obunden av de former, som i allmänhet gäller för ämbetsverk.

Sakrevisionen hämtar icke sina arbetsuppgifter ur räkenskapsmaterialet, som ger en bild i efterhand av ett timat händelseförlopp. Dess uppgifter hämtas huvudsakligen genom direkta undersökningar, ur för myndigheterna fastställda stater och medelsanvisningar m. m., genom systematiska genomgångar av olika åtgärder (t. ex. förrådshållning, anskaffningar, transporter), från uppgifter om affärshändelser vilka varit tillgängliga för revisionen samt från erfarenheter som styrelse och tjänstemän vunnit på olika områden. Arbetet har fullföljts genom att myndigheterna i samarbete med sakrevisionen vidtagit åtgärder i saken eller — därest detta inte låtit sig göra — genom att sakrevisionen gjort framställningar till Kungl. Maj:t. Revisionen har ständigt strävat efter att få besparingsåtgärderna vidtagna utan dröjsmål och i samförstånd med vederbörande myndigheter.

Sakrevisionens arbete i stort, så som det här ovan antytts, är av väsentligt större vikt än dess fåtaliga, rutinmässigt återkommande uppgifter, även om dessa i vissa fall har betydelse som utgångspunkt för särskilda undersökningar.

En verksamhet av sakrevisionens karaktär kan uppenbarligen icke inordnas i ett ämbetsverk, vars huvuduppgift är en granskning och en uppföljning av ett räkenskapsmaterial. Att riksräkenskapsverkets granskningsarbete är av väsentlig betydelse för staten understrykes särskilt av departementschefen. Enligt vårt förmenande får ett revisionsverk icke organiseras på sådant sätt att syftet med den kamerala revisionsverksamheten eftersättes. Detta befarar vi skall bli fallet, om det nya riksrävisionsverket tillföres sakrevisionella arbetsuppgifter av ovan angiven art, vilka icke står i naturligt samband med de arbetsformer som verket — även efter genomförd effektivisering — måste följa för att fullgöra sin huvuduppgift.

Starka skäl talar för att den av statens sakrevision bedrivna verksamheten även i framtiden får ske i samma former som för närvarande. Genom den koncentration av den centrala statliga rationaliseringsverksamheten till statskontoret, vilken vi anser oss böra godtaga, skapas ett organ som väsentligen har samma målsättning och arbetsformer som den nuvarande sakrevisionen.

Detta nya organ förutsättes få i stort sett samma rörelsefrihet som sakrevisionen nu har, ett förhållande som enligt vår mening är av avgörande betydelse för verksamhetens framgångsrika bedrivande. Under sådana omständigheter finner vi det naturligt, att det centrala rationaliseringsorga-

net och sakrevisionen sammanföres i en organisation. Målsättningen för det nya statskontoret liksom den organisatoriska uppbyggnaden enligt propositionens principförslag anser vi väl ägnade för utförande av sakrevisionens verksamhet med bibehållande av dess fria former och utan bundenhet till ett givet material.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte godkänna de i propositionen (nr 126) framlagda riktlinjerna för den statliga rationaliserings- och revisionsverksamheten med den modifieringen, att statens sakrevisions arbetsuppgifter tillföres det nya centrala rationaliseringsverket, statskontoret.

Stockholm den 22 april 1960

Gustaf Kollberg

Sven Wedén